

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Talouden näkymät vuosina 2013-2015

Euro & talous 3/2013

Pääjohtaja
Erkki Liikanen

Kansainvälinen talous:
markkinatilanne suotuisa,
reaalitalouden kehitys vaimeaa

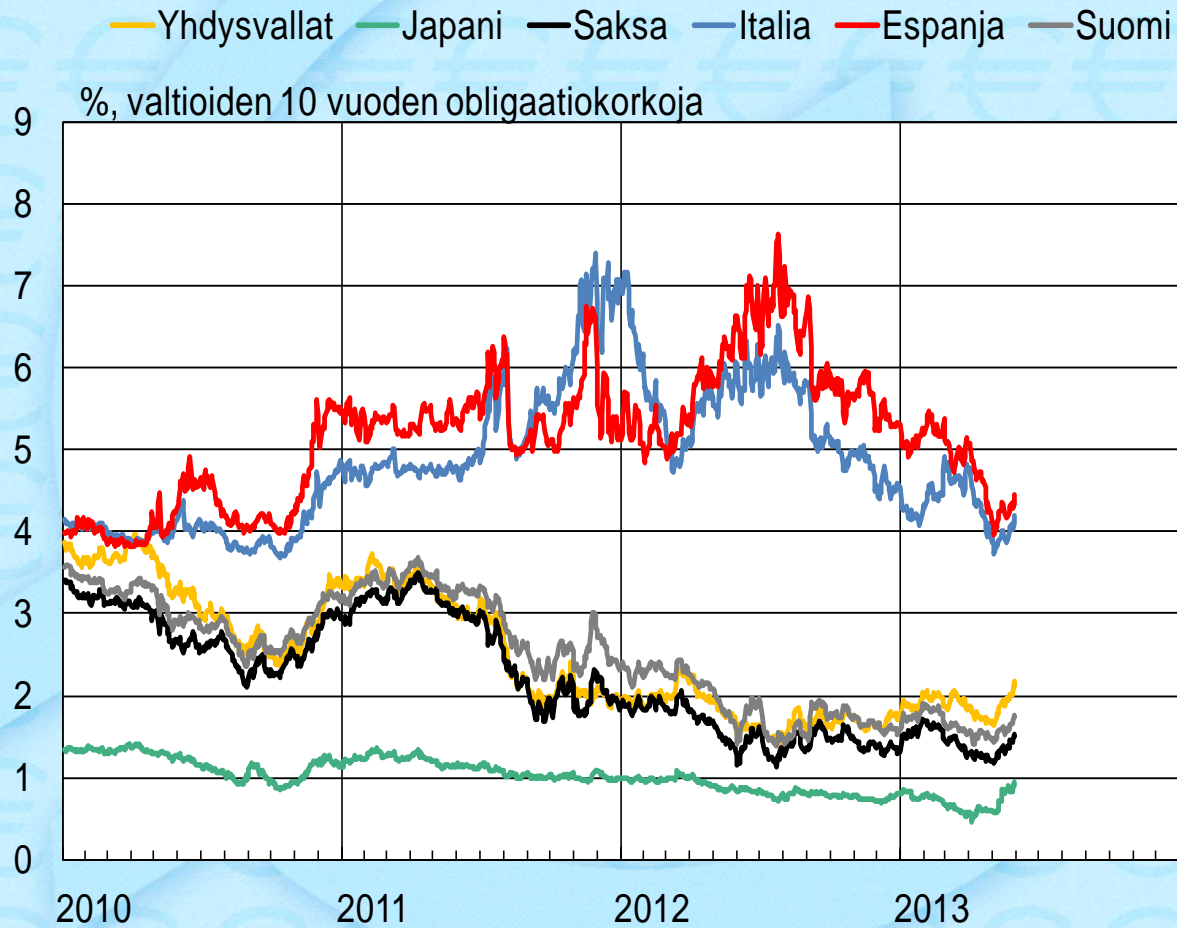
Osakeindeksit nousseet

Lähde: Bloomberg.

26339@Pörssi-indikaattoreita (3)

Valtionlainojen tuottoerot kaventuneet

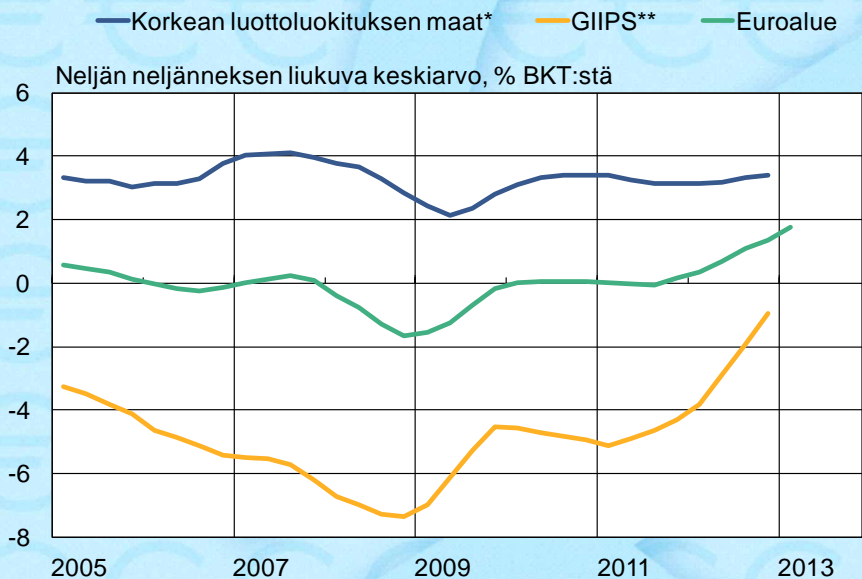

Lähde: Reuters.

25200@10v.obligaatiot

Epätasapainojen sopeutus edennyt euroalueella

Vaihtotase

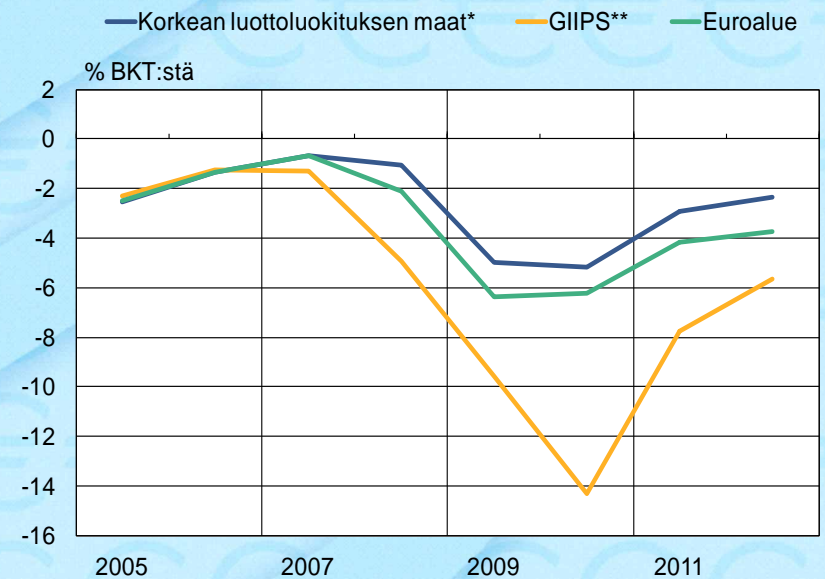

* Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Suomi.

** Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja.

Lähteet: EKP, Eurostat, kansalliset keskuspankit/tilastoviranomaiset ja Suomen Pankin laskelmat.

Julkisen talouden vaje

* Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Suomi.

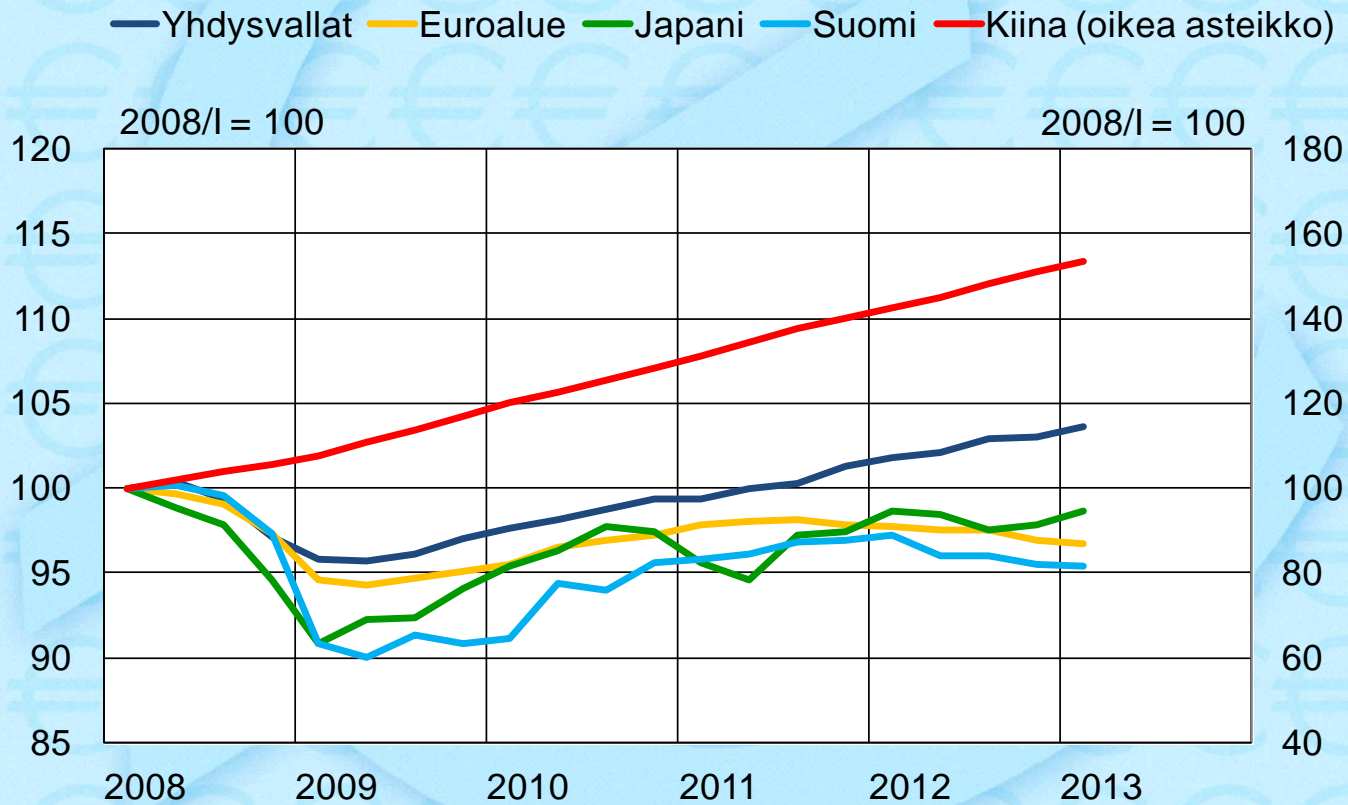
** Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja.

Lähteet: Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

26037@Julkisen talouden vaje

Mutta finanssikriisin jälki on pitkä

Bruttokansantuote

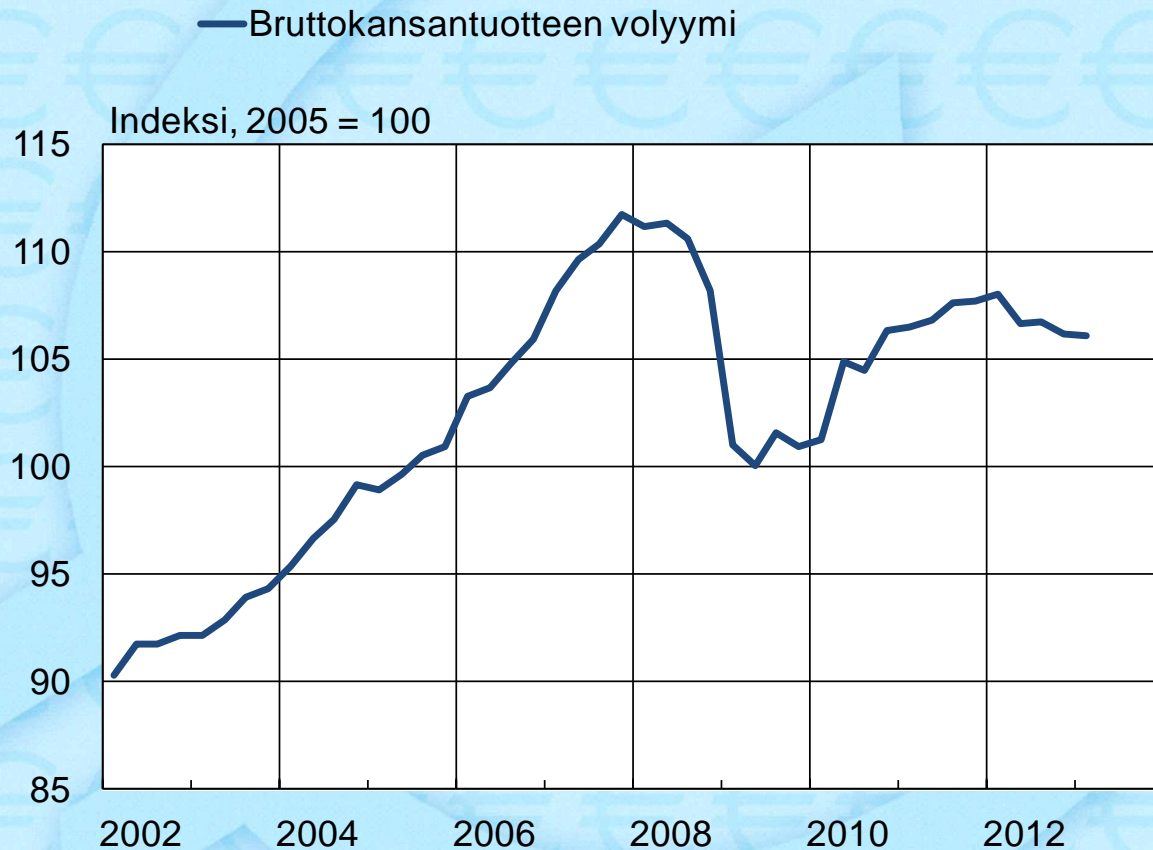
Lähteet: Maiden tilastoviranomaiset ja Eurostat.

25200@BKT_taso_EA (2008)

Suomen talous kääntynyt uudelleen laskuun,
lähivuosisien kasvu- ja työllisyysnäkymät vaisut

Suomen talous kohdannut rakennemuutoksen ja suhdannetaantumaa samaan aikaan

Kausipuhdistettuja lukuja.

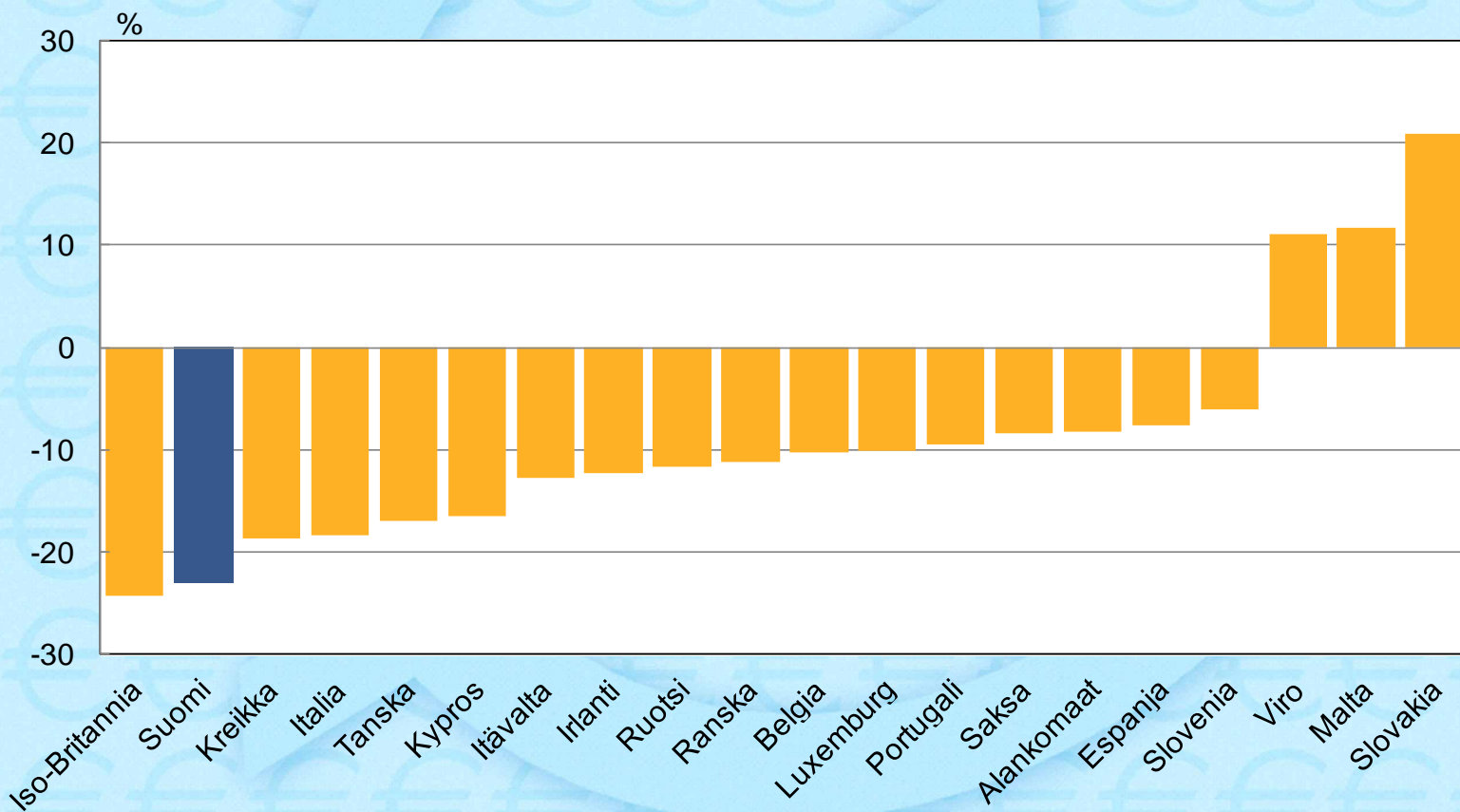
Lähde: Tilastokeskus. Vuoden 2013 ensimmäinen neljännes perustuu Tilastokeskuksen pikaennakkoon.

Huomattava rakennemuutos teollisuudessa

Suomi menettänyt markkinaosuuksia viennissä

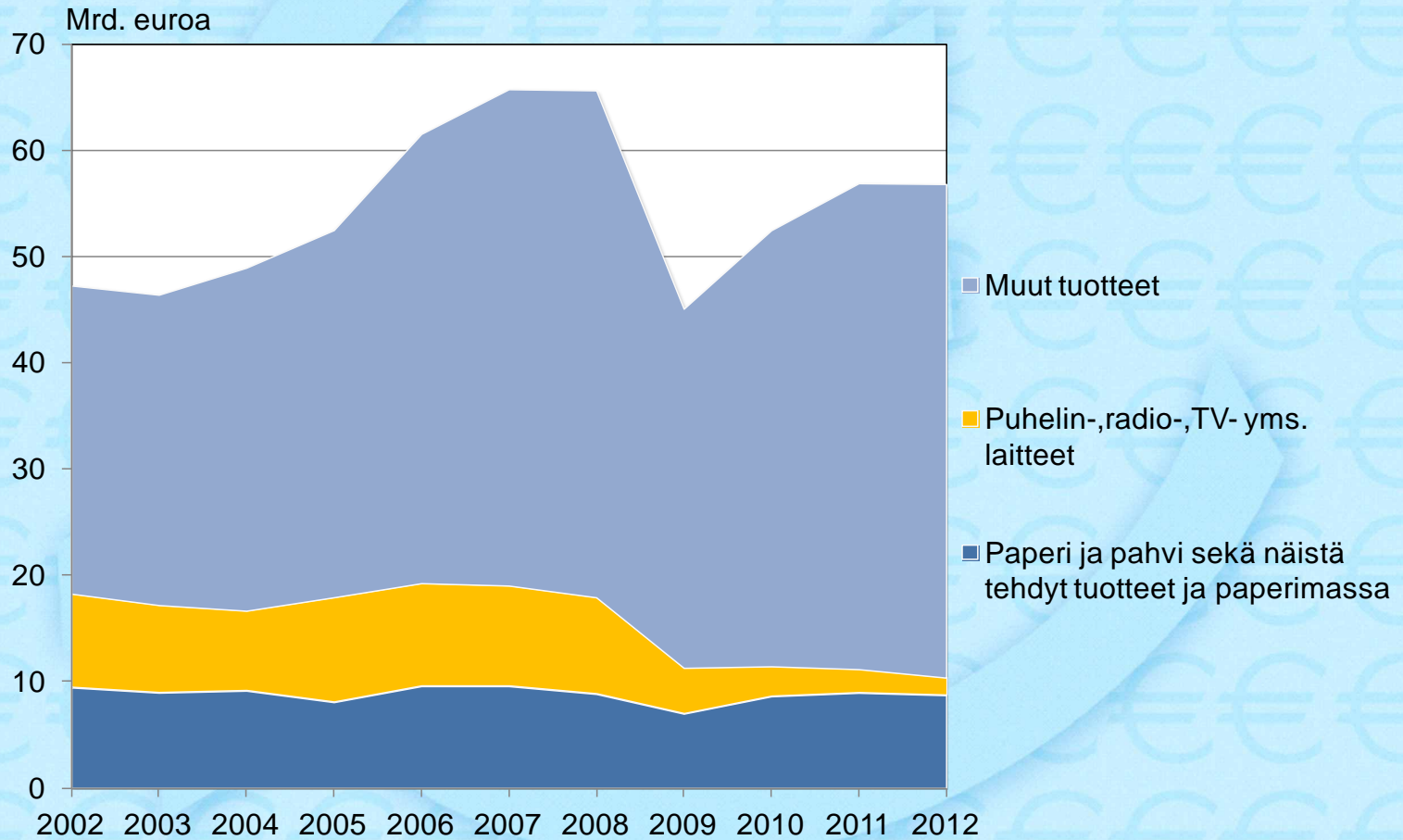
Osuus maailmankaupasta, kumulatiivinen muutos 2007-2011

Lähde: Eurostat.

Tavaraviennin rakenne muuttunut

Suomen tavaraviennin arvo

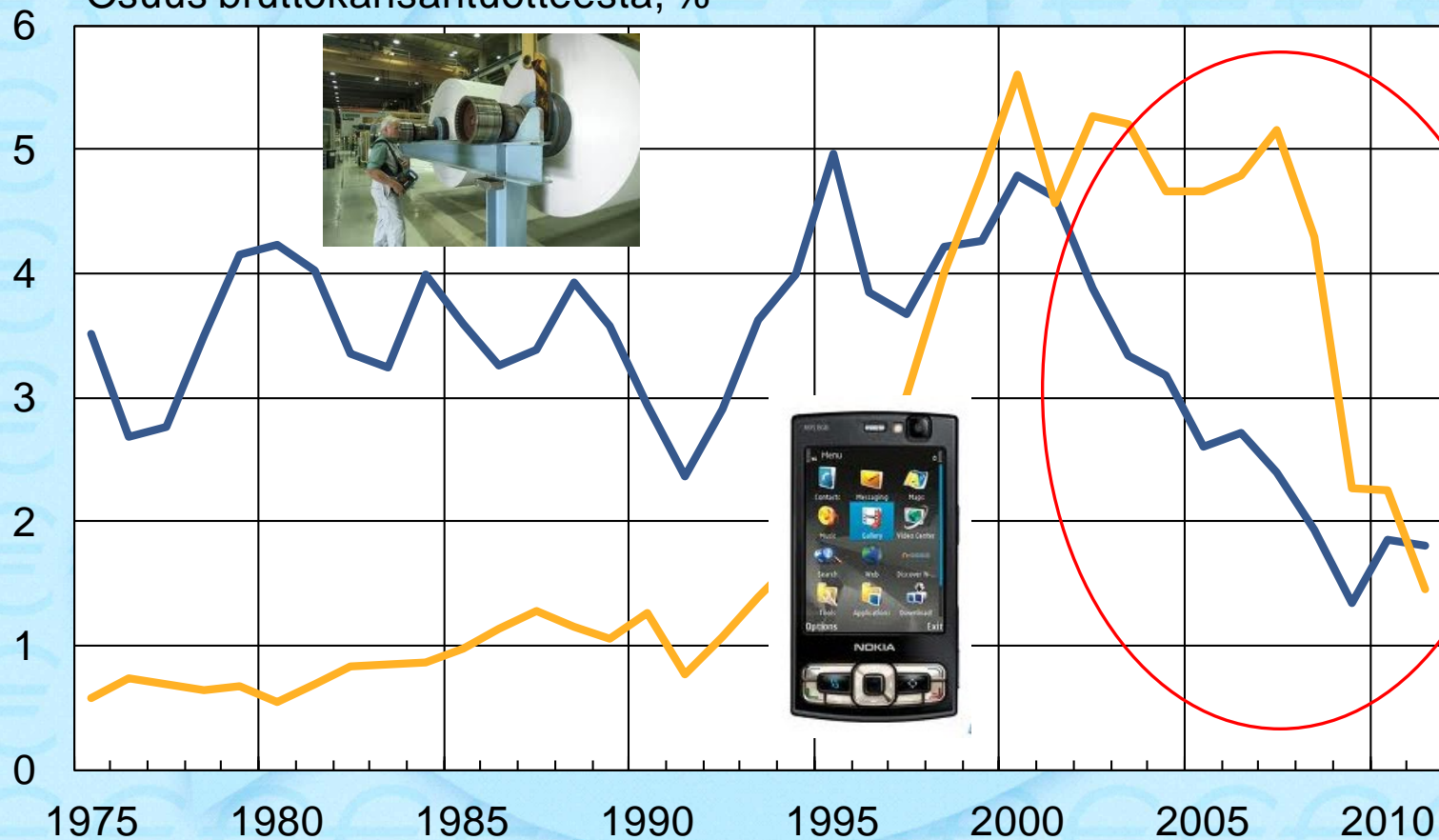

Lähde: Tullihallitus

Keskeisten vientialojen osuus kansantuotteesta supistunut tuntuvasti

— Paperiteollisuus — Elektroniikkateollisuus

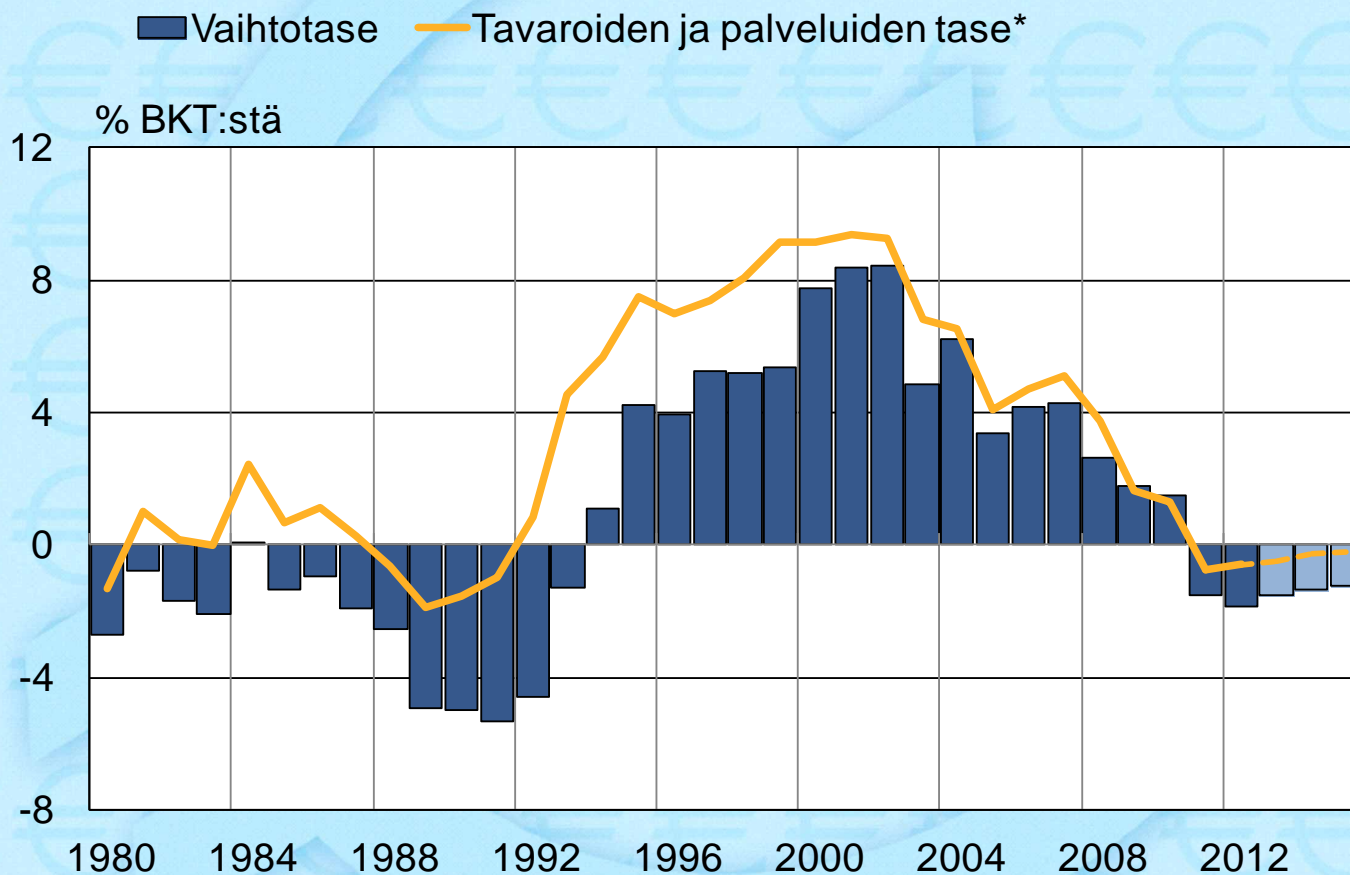
Osuus bruttokansantuotteesta, %

Lähde: Tilastokeskus.

24877

Ylijäämäisen vaihtotaseen ajanjakso päättyne?

* Kansantalouden tilinpidon mukaan.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

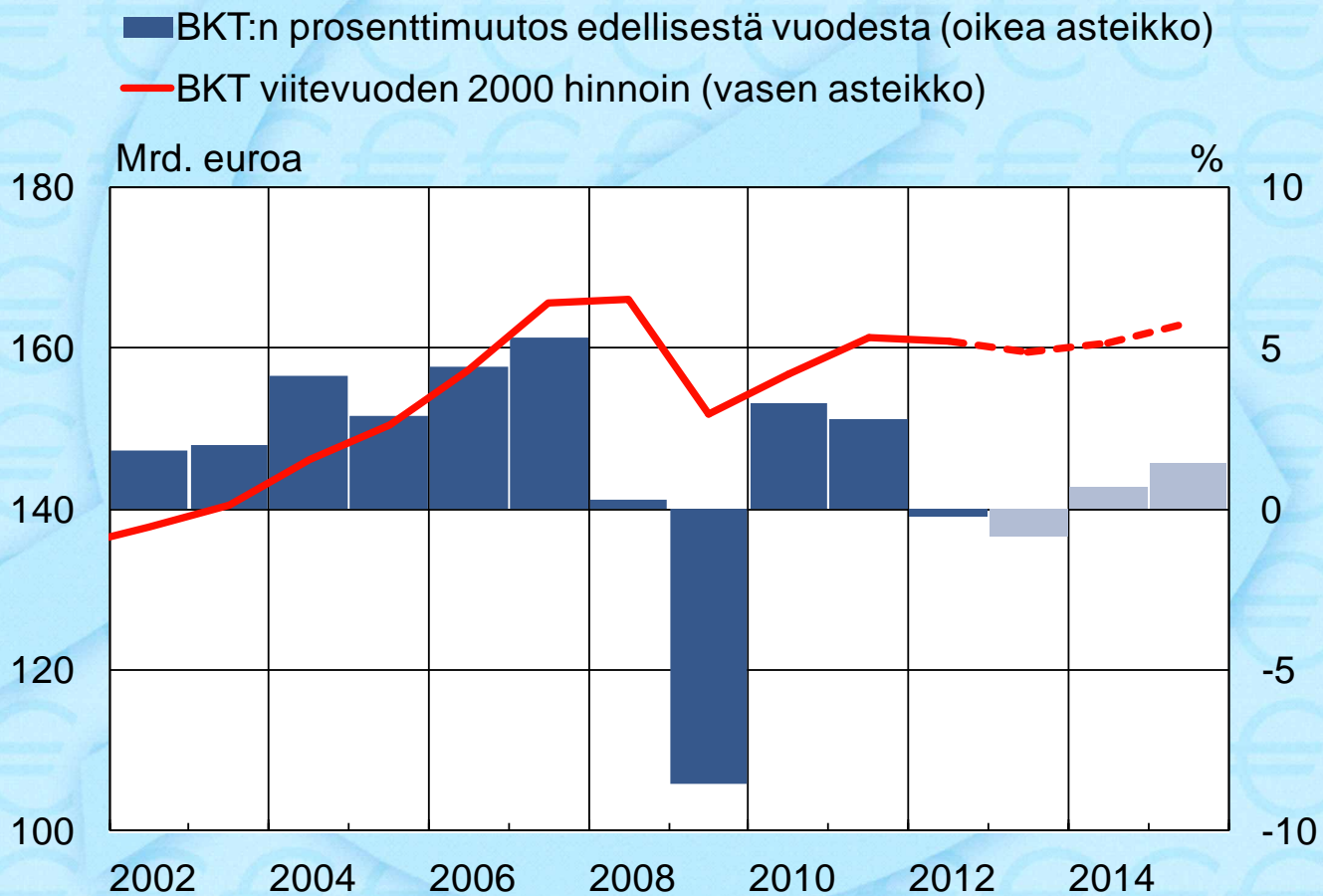
Rakennemuutoksen huolestuttava piirre näkyy myös nuorten miesten työttömyydessä

- ◆ ***Työmarkkinatilanne työuran alussa vaikuttaa pitkään kohorttien työvoimaosuuksiin.***
- ◆ ***1990-luvun lama vähensi 1960- ja 1970-luvulla syntyneiden naisten osallistumista työmarkkinoille.***
- ◆ ***Nyt uhkaa vaikeutua erityisesti 1980-luvulla syntyneiden miesten kiinnittyminen työmarkkinoille.***
- ◆ ***Talouden rakennemuutos voi jättää pitkän jäljen miesten työmarkkinatilanteeseen.***
- ◆ ***Aiemmat arviot työvoiman tulevasta kehityksestä voivat olla liian optimistisia.***

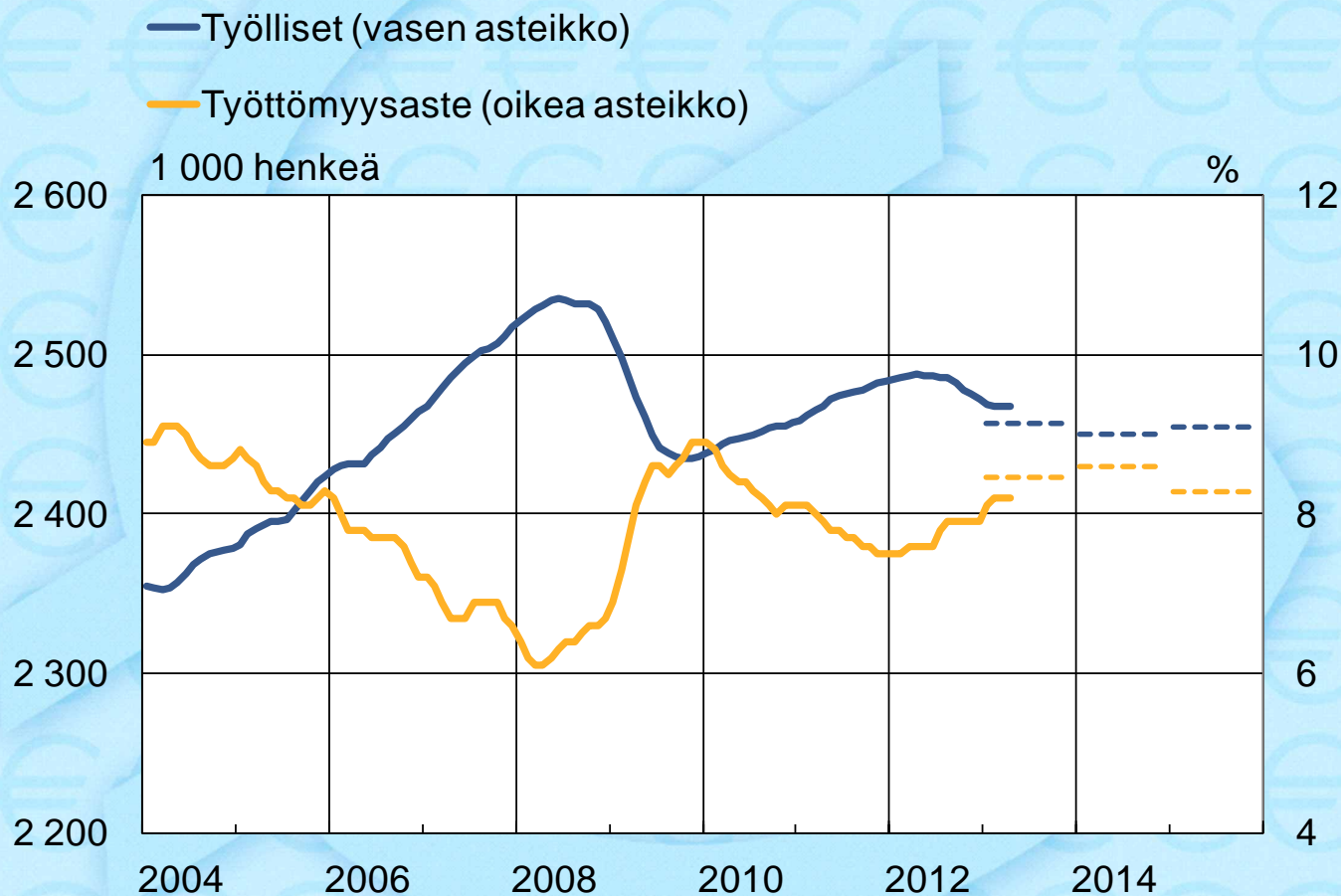
Suhdannenäkymät vaisut

Talouden elpyminen jää vaimeaksi

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Taloukasvun heikkous näkyy työttömyydessä

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kasvuennuste heikentynyt

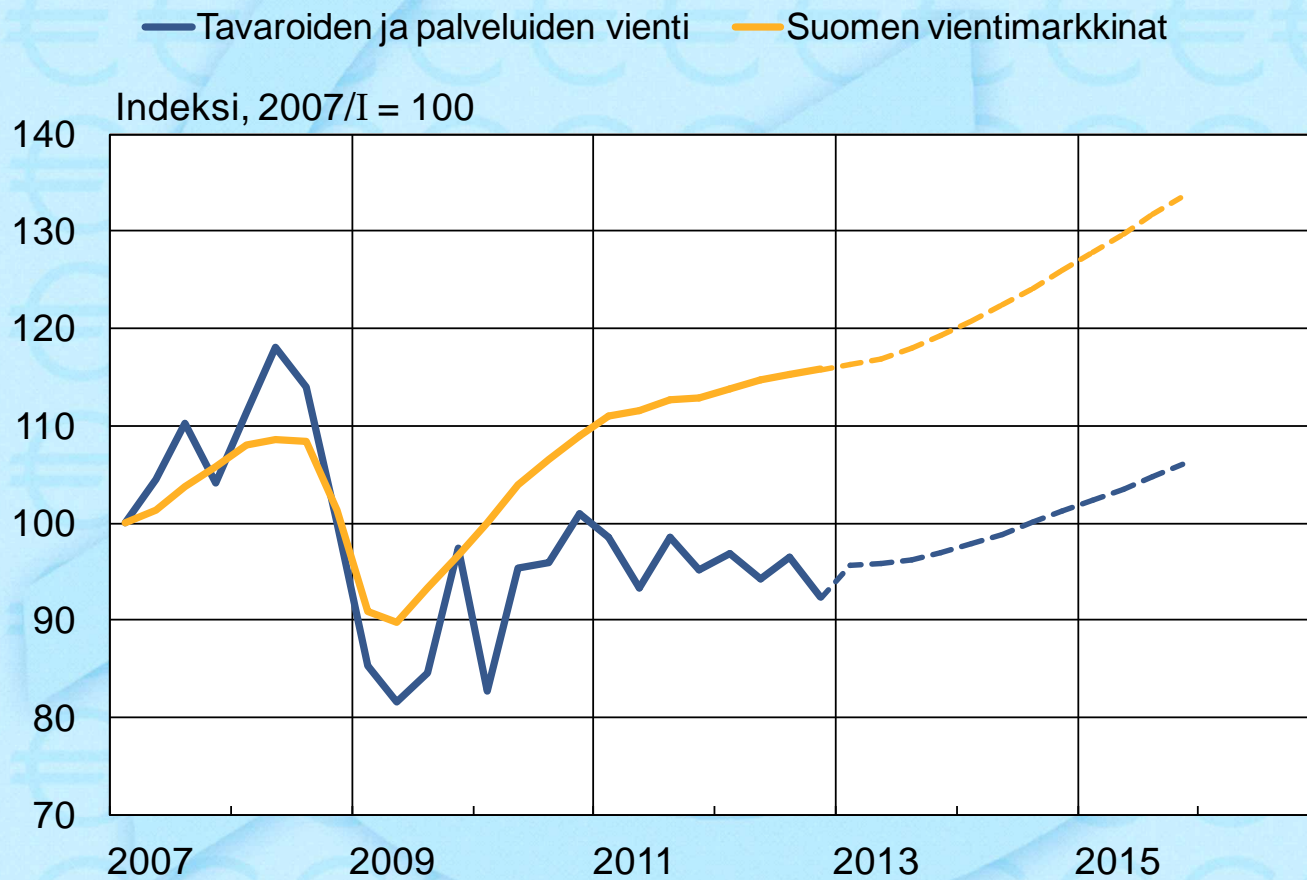
	2012*	2011	2012	2013e	2014e	2015e
	Mrd. euroa	Määrän prosenttimuutos edellisestä vuodesta				
Bruttokansantuote	194,5	2,8	-0,2	-0,8	0,7	1,4
Joulukuun ennuste			0,3	0,4	1,5	
Muutos			-0,5	-1,2	-0,8	
Tuonti	78,4	6,1	-3,7	0,8	2,8	4,6
Vienti	77,3	2,9	-1,4	1,2	3,5	4,7
Yksityinen kulutus	109,5	2,3	1,6	-0,9	0,2	1,2
Julkinen kulutus	48,3	0,4	0,8	0,8	0,1	0,4
Yksityiset investoinnit	32,7	7,7	-3,4	-3,6	2,0	3,9
Julkkiset investoinnit	5,0	2,9	0,5	0,4	-0,1	0,0

* Käyvin hinnoin, mrd. euroa.

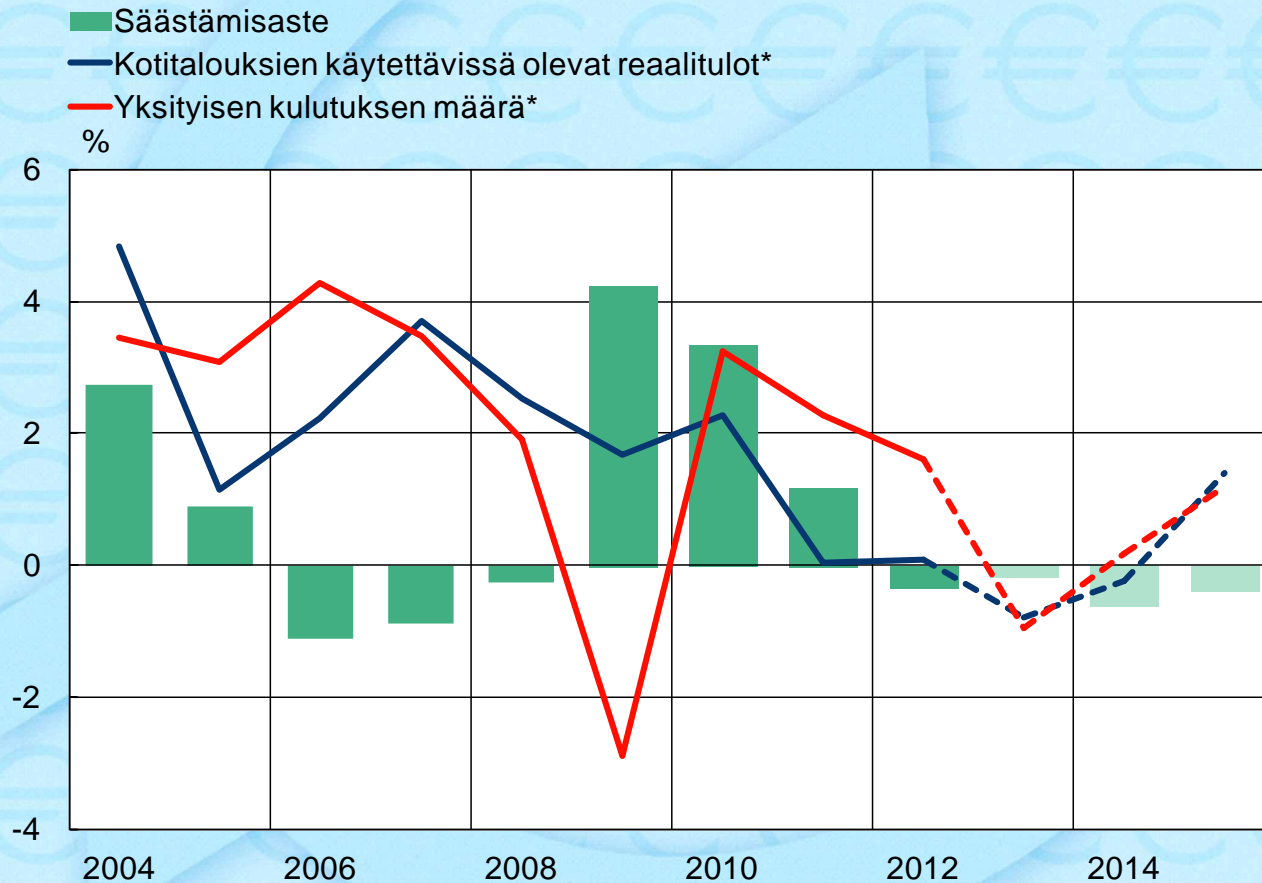
Rakennemuutos vähentänyt vientiä,
kotitalouksien kulutus hiipuu

Kansainvälisen kaupan elpyminen ei korjaa viennin pudotusta

Lähteet: Tilastokeskus, eurojärjestelmä ja Suomen Pankki.

Kotitalouksien kulutus ei enää kannattele talouskasvua

Kotitaloudet = kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

* Prosenttimuutos edellisestä vuodesta.

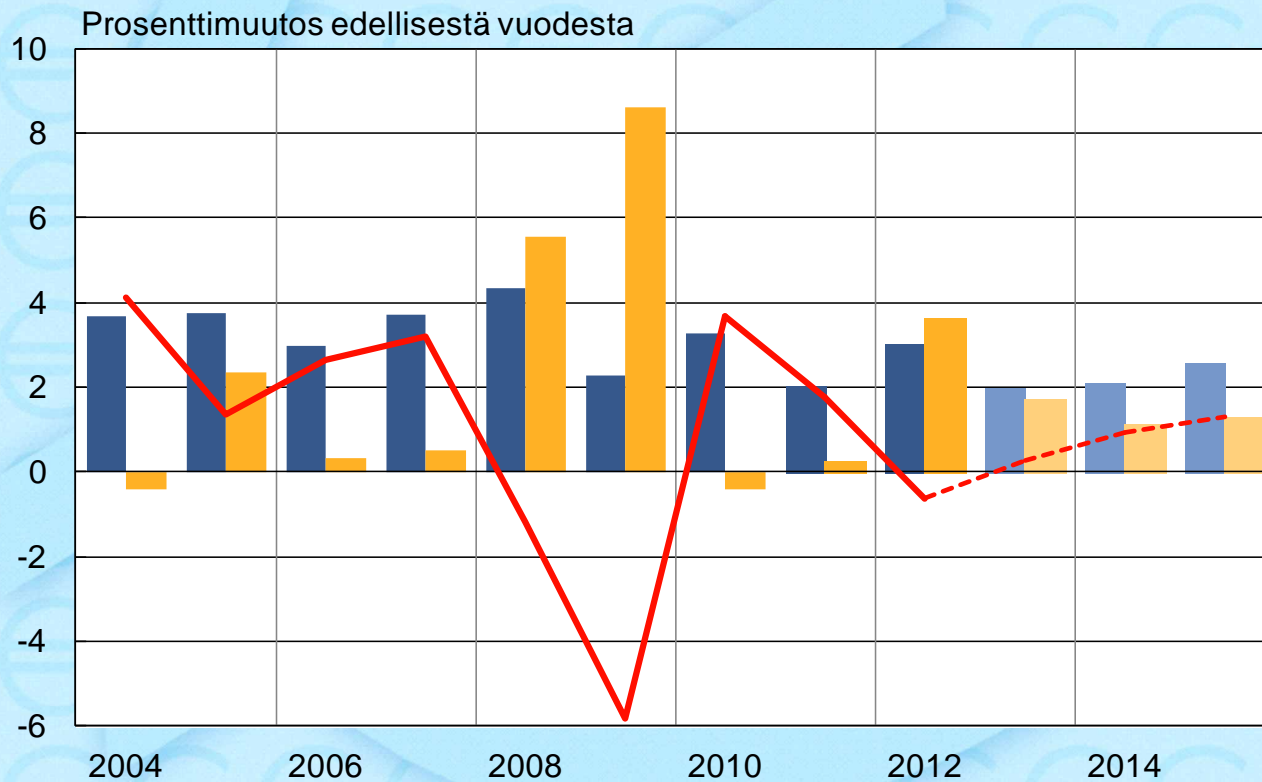
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kustannuskilpailukyvyn kohentaminen tärkeää

Kustannuskilpailukyky heikentynyt

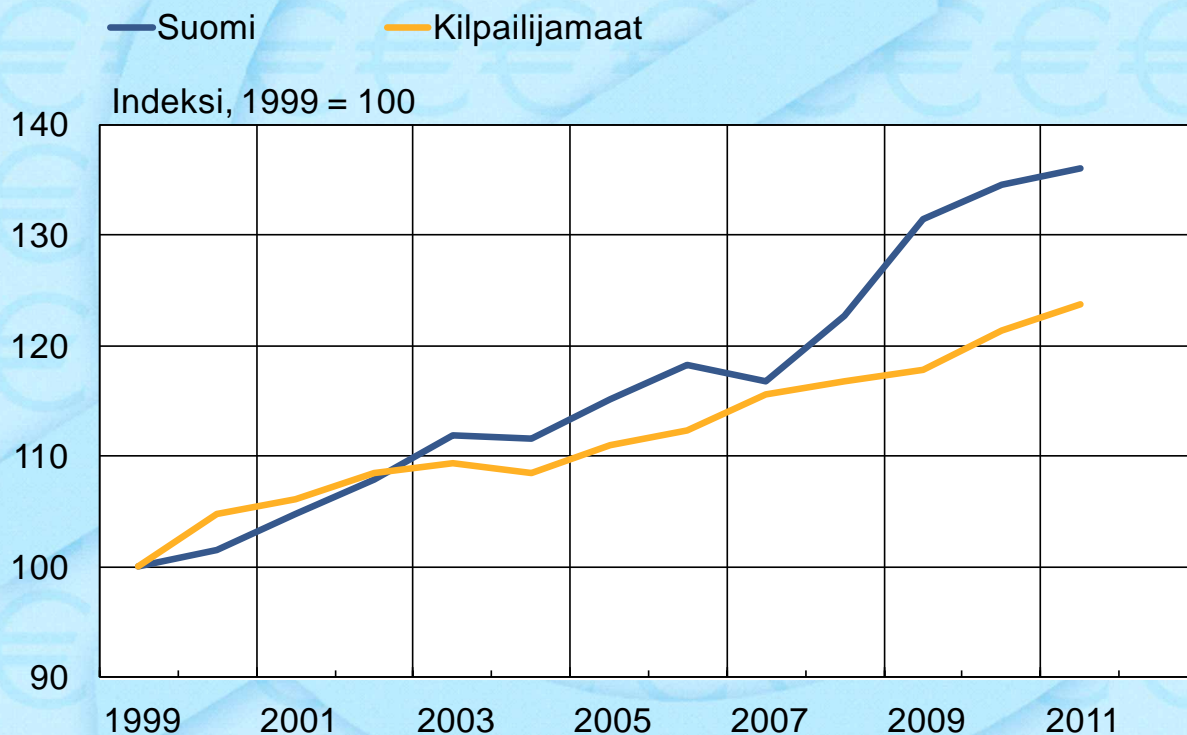
- Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti
- Yksikkötyökustannukset
- Tuottavuus työllistä kohti

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Kustannuskilpailukykyyn vaikuttavat myös suljetun sektorin työvoimakustannukset

Yksikkötyökustannusten kehitys välituotteita tuottavilla suljetun sektorin* toimialoilla

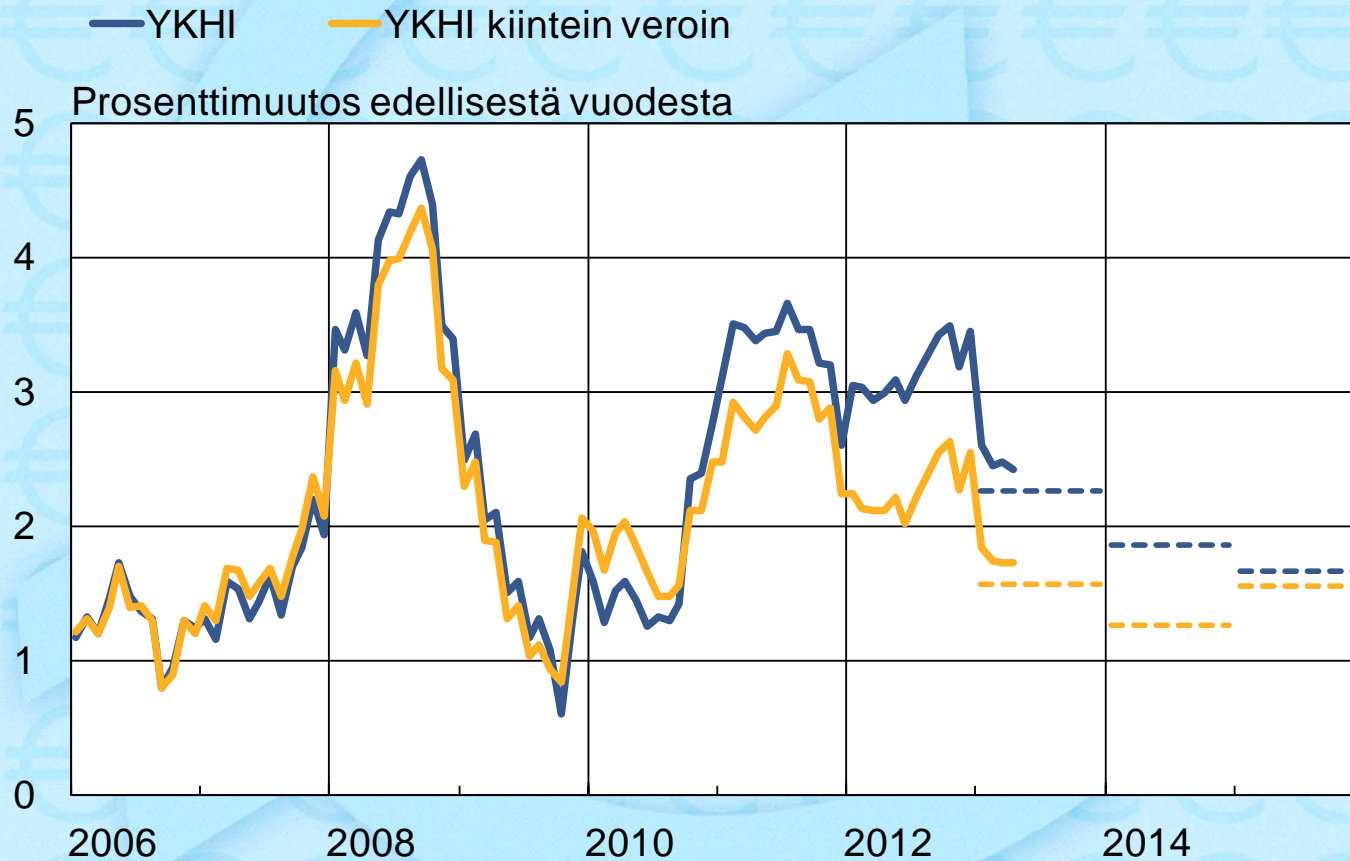

* Toimialat summattu painotettuna teollisuuden välituotekäytön osuuksilla.
Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

Kysynnän hiipuminen hidastaa inflaatiota

Inflaatio hidastuu verojen korotuksista huolimatta

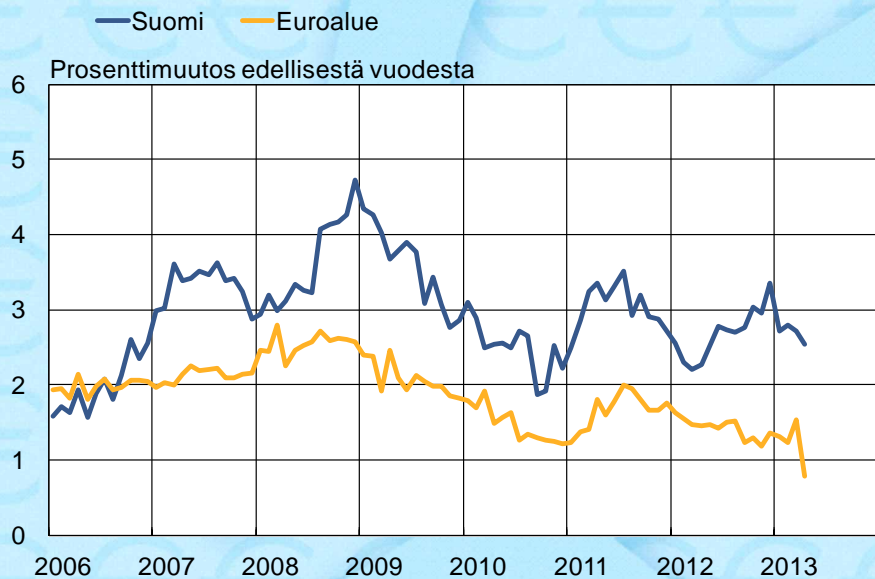

YKHI = yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

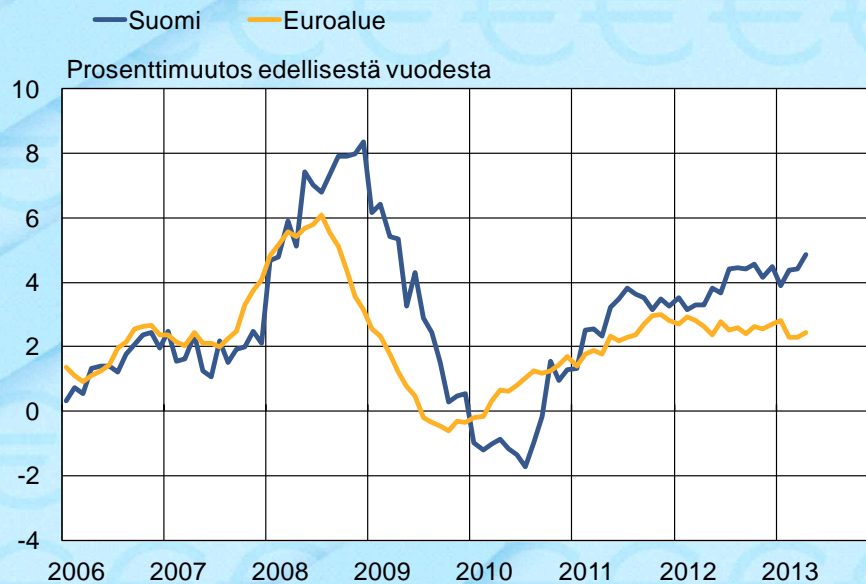
Inflaatio on Suomessa silti nopeampaa kuin euroalueella

Palvelut kiintein veroin

Lähde: Eurostat.

Elintarvikkeet kiintein veroin

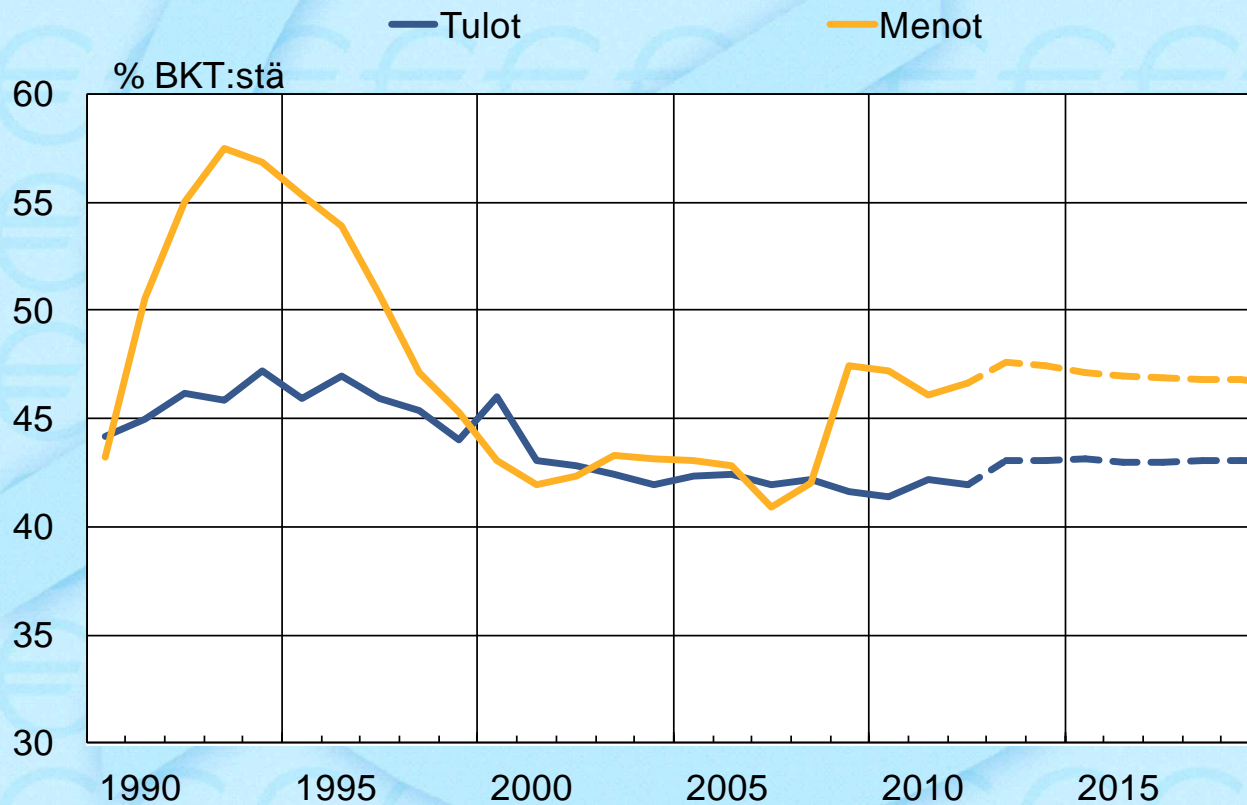
Lähde: Eurostat.

Taloukasvun hidastuminen heikentää julkista taloutta

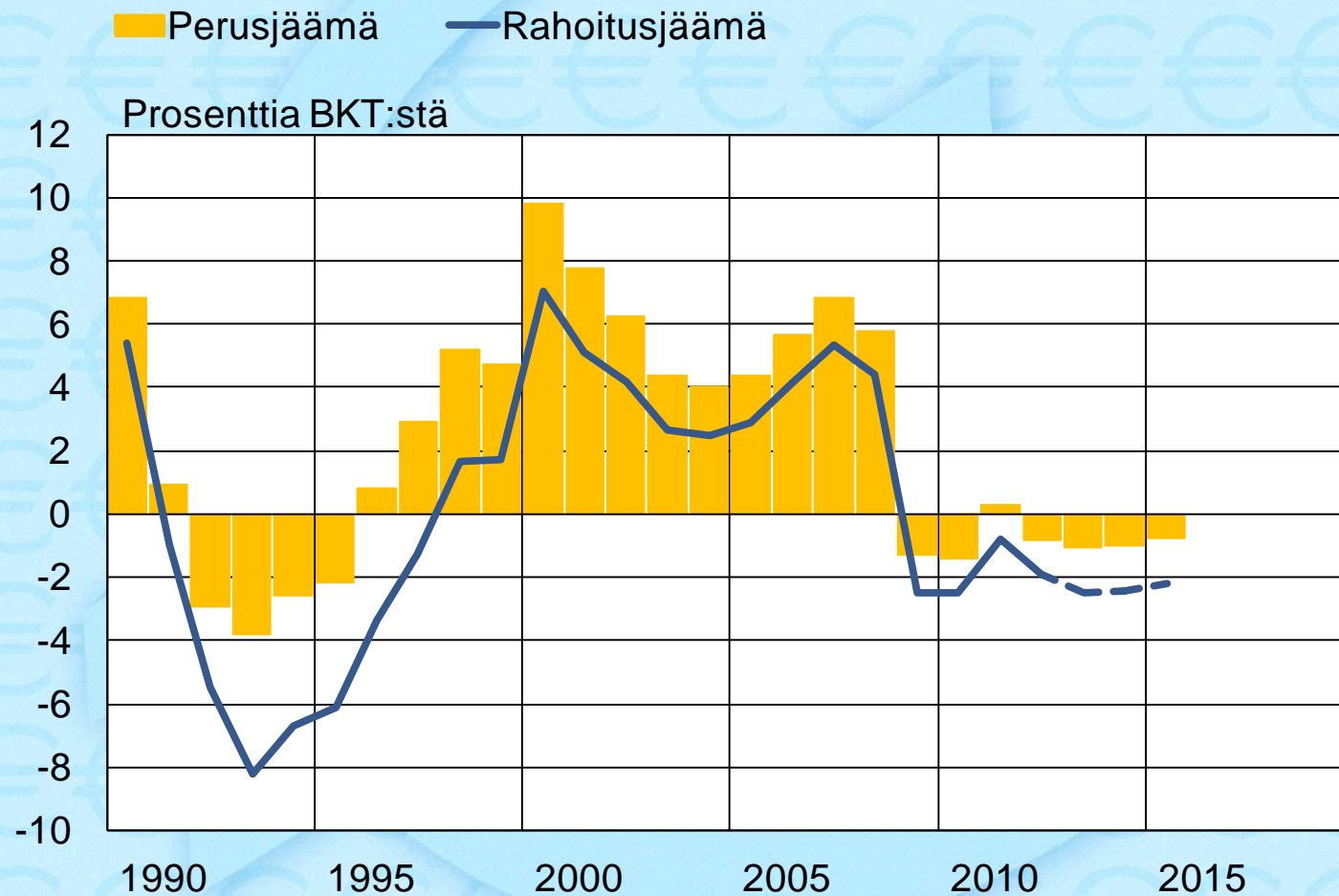
Julkiseen talouteen on muodostunut tuntuva rahoitusvaje

Julkiset tulot ja menot pl. työeläkerahastot

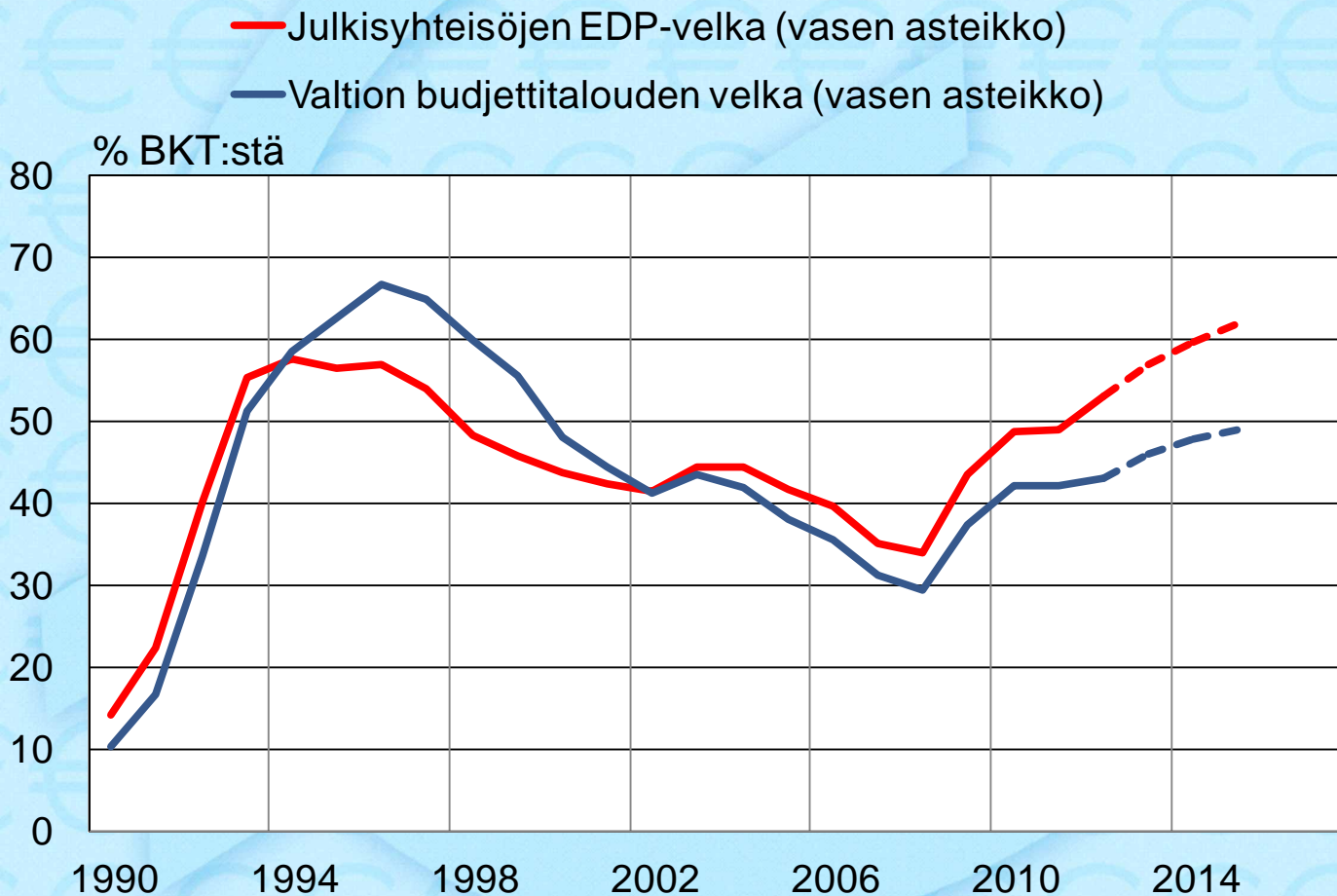
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Taloukasvun hidastuminen pitää julkisen talouden alijäämäisenä

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Alijäämä ja hidas kasvu lisäävät julkista velkaantumista

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Politiikkavaihtoehdoista

Talouden ongelmat pääosin rakenteellisia

- ◆ ***Kansainvälisen talouden elpyminen ei korjaa viennin pudotusta***
 - *elektroniikka- ja paperiteollisuuden supistuminen rakenteellista*
 - *kustannuskilpailukyky heikentynyt*
- ◆ ***Kotimainen kysyntä rahoitettu kasvavasti velalla***
 - *ei voi toimia kestäväen kasvun moottorina*
- ◆ ***Väestökehitys hidastaa kasvua ja rasittaa julkista taloutta***
 - *muodostaa rajoitteen finanssielvytykselle*

Miten tuetaan kasvua ja työllisyyttä?

◆ **Suomen talouden perusvahvuudet ennallaan**

- *Hyvä peruskoulutus, osaava väestö, toimiva infrastruktuuri, tehokas hallinto ja luotettava oikeuslaitos*
- *Tarjoavat hyvän perustan talouden uudistumiselle*

◆ **Kasvu, työllisyys ja julkinen talous voidaan kääntää vahvemmalle uralle**

- *Mutta tarvitaan kustannuskilpailukykyä*
 - *Palkkaratkaisut avoimen sektorin tilan mukaan,*
 - *Kilpailijamaat ylittänyt yksikkökustannusten nousu edellyttää ne alittavaa kehitystä usean vuoden ajan*
- *Ja tarvitaan reaalista kilpailukykyä*
 - *Tuotantomahdollisuuksia kasvattavia rakenneuudistuksia ja innovaatioita*

Kasvumahdollisuuksia tukevien rakennemuutostusten alueita

- ◆ **Työn tarjonta**
- ◆ **Kilpailu palveluissa ja rakentamisessa**
- ◆ **Maan ja asuntojen tarjonta**
- ◆ **Tuottavuus julkisesti rahoitetuissa palveluissa**
- ◆ **Verojärjestelmä**
- ◆ **Innovaatiopolitiikka**

Rakenneuudistuksilla ja kilpailukyvyllä parempaan kasvunäkymään

- ◆ ***Talouden kasvumahdollisuuksien tukeminen parantaisi luottamusta tulevaisuuteen***
 - *Työllisyyden ja tuottavuuden näkymät kohenisivat*
 - *Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys vahvistuisi*
- ◆ ***Jos näkymät muuttuvat kestäväällä tavalla paremmiksi, yritykset voisivat tehdä investointi- ja työllistämispäätöksiä***

Euro & talous: Talouden näkymät 3/2013
Liiteartikkelit:

- ◆ ***Työvoiman tarjonta ja kohortit: suhdanteiden vaikutus työmarkkinoille kiinnittymiseen***
Helvi Kinnunen ja Petri Mäki-Fränti
- ◆ ***Toimialoittainen työkustannuskehitys teollisuuden kustannusrakenteen näkökulmasta***
Jarkko Kivistö

Kiitos!